

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS,

*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimo-septimo
mensis Aprilis, anno Domini M. DCC. XLVII.*

M. JOANNE-BAPTISTA-THOMA MARTINENQ,

Facultatis Decano, Doctore Medico, Præside,

Utrum Anni Climacterici, ceteris Periculosiores?

I,

TU ne quaesieris, scire nefas, quem mihi, quem tibi

Finem Di dederint, LEUCONOE, nec BABYLONIOS

Tentaris numeros, &c.

Hor. Carm. I. Od. XI.

TERNITATIS punctum, quo nunc fruimur, Tempus constituit. Notabiliores hujus differentias ipsa nos edocuit natura: Dies, Menses, Annos, Semiferum infantem pone à capreis lactatum, procul ab hominum consortio: vix-dum, apertis oculis, cogitabit ille, cum Dies singulos manè exorientes, nullo monstrante, mirabitur; mox facile Menses animadvertet, Lunam subindè revisens nova cornua exerentem; assuescet demùm,

gratà vice renascentes Annos, Vere novo recognoscere. Tria hæc temporum discrimina, tanquam orbes totidem spectare licet, ita sibi circumductos, ut inscriptus majori medius, minorem complectatur. Consideres tamen, adhibita quantumvis diligentia, nec Annum in certos ac determinatos Menses, nec Mensem in certos ac determinatos Dies æqualiter posse dividi. Hinc alii justo breviorē posuerunt Annum, qui scilicet genuinis duodecim Lunæ mensibus congrueret; sic etiamnum MAHOMETANI, Ad arbitrium alii produxerunt Menses,

A

quorum bis sex Annum solidum completerent : Solarem dicunt Mensem , quali nos utimur . Celebrantur quædam aliæ temporum series , vix nisi doctioribus notæ , ut cyclus Solaris , periodus Juliana , &c. Celebrantur etiam ad vulgi captum accommodatæ , ut sæcula , hebdomades , horæ , &c. Extiterunt , inter Veteres , CHALDÆI præsertim & BABYLONII , qui Numeratis aliquot Annis clades Climacteres-vè adscripserant : sic autem opinabantur illi . Vita hominis etsi præcepta ad iterum , diebus tamen quietè labentibus lentas patitur mutationes . Harum summa septimo quoque Anno fit sensibilior . Peculiaris hæc varietatum & transituum , ut ita dicam , nota Mortalibus sic inuritur , ut novâ quoquè inductâ nomenclatione , dicatur homo , primâ Annorum hebdomade , Infans ; alterâ , Puer ; tertiâ , Adolefcens , &c. Septimum igitur quemlibet ætatis Annum , à nativitate semper ad lethum usque numerando , Climactericum appellaverant . Homini enim in lucem edito , datumque vitæ stadium decursuro , iis , quasi scalarum , gradibus ad mortem eundum erat , in quibus hære multos , nec paucis , velut ad incitas redactis , vitam finire somniabatur . His verò figmentis num adhibenda fides ? Absit . Ut Siderum , sic & Numerorum , sic & Climacterum nulla vis in Corpus ; nullum in Vitam imperium .

I I.

NEMINI unquam Vitæ ordo tam cucurrit prosperè , ut incommodis aliena quando non fuerit interruptus . Diversæ occurrunt temporum veluti lacinia , quæ fortunatissimum quemvis , pluribus aut periculis , aut affectibus obijciunt . Corpori , dum juncta est anima , dimicandum perpetuè cum innumeris ; quæ ipsum undiquè circumstant , malis . Ab aere , cibo & potu , motu & quiete , somno & vigiliâ , excretis & retentis , quin etiam ab animi pathematis hominem affici , quis ignorat ? Variis Anni tempestatibus morborum quorundam originem tribuere , quis negaverit ? At septimo quovis Anno corpus hominis in naturam planè diversam immutari , quis fatebitur ? Climacteres , verba sunt splendida , sed inania , quibus delusa fuit , credula nimis , Antiquitas . Ad quid hæc inventa opinio ? nisi forsân ut mulierculis , aut nimium meticulosis edaces curæ suscitarentur ineptiùs . Est enim doctrina quædam minori fundamento innixa ? Est quæ rationi & experientiæ magis adversetur ? Novenarius quilibet Annus , inquit , nefastus est & inauspicatus . Septenarius quisque magis adhuc infestus totusque niger . Qui ex ambobus hisce numeris , multiplicando sibi invicem obligatis , exurgit sexagesimus-tertius , is profectò in ultimum capitis discrimen nunquam non hominem vocat , sæpiùsque ipsum conficit ; undè ἀνδρόκερας , id est , hominem confringens , Veteribus dictus . Hunc Annum qui transmiserat incolumis , similis erat Cursori , qui stadii Olympiaci metas fuerat prætergressus . Sic vulgò sua dissimulabant placita . Reclamabat aliquis ! En statim profusè nimis de potentiâ Numerorum ineptiebant PYTHAGORÆI ; de Siderum influxibus portenta referebant Astrologi ; de expertis tandem Climacterum noxis multa incondita garriebant alii , parùm accurati rerum Observatores . Medicus porò , Physicus quidem rationalis , nihil debet affirmare , nisi quod ab ipso concipitur . Hic nullus phænomeni prætexet causam , quæ in effectum non valeat influere .

I I I.

O ! inanem præposteramque diligentiam , quæ Dierum ordinem Numerumve reputat , rerum momenta non ponderat ! Ut solis seminibus indita vis earum rerum quæ exinde progignuntur , sic in causis adæquatis recondita habentur quæcumque hominum Vitæ præter expectationem accidunt . Nec hora , quâ quis senio confectus animam exhalat , præ reliquis ea propter incusanda . Universum tempus ex æquo in criminis partem advocandum . Ipsum vitali spiritui mortis causam adscribas ; hic per ipsa vitæ munia perpetuò avolans , sensim absumitur . Grátis anhelant quicumque Numerorum in res ipsas potentiam operosè adeò perferuntur . Numerus , si ritè æstimetur , nihil aliud est nisi mera in-

dividuorum congeries, soliùs nientis ope instituta. Ens ab omni materiâ, ab omni formâ abstractum, nec activâ, nec passivâ facultate gaudet. Si Mortalibus, vi Numerorum, ingruat fatum, quo jure ruina vel incendium, fracta navis aut acies horâ unâ, uno propè temporis puncto, tot homines prosternit, quorum alii plures, alii longè pauciores à nativitate numerent Annos, nullos tamen Climactericos? Planetarum septimus, à SATURNO filios devorante nomen sumpsit: ergo stella anthropophaga septenos quosque pervertet Annos. Egregiam sanè coherentiam! De SATURNO suo meras fabulas effutiunt Poetæ; pleudoli istius Numinis nomen absque causa ulla cum Sidere quodam fuit communicatum? Planetes ille, cum cæteros ferè mole anteiret, septimo loco gratis omnino recensitus. Cuncta hæc miraris quàm parùm coeant! Ea tamen sunt ipsa rationum momenta, quibus apud Astrologos septenus quisque Dies, septenus Annus, septena omnia infamentur. Nec validioribus fundamentis tota nititur Astrologia. Ad salutem communem certatim conspirant mirabiles isti, in quos suspicimus, ignes. *Magna illa Luminaria* publicam gerunt totius mundi, non singularem privati cujuslibet hominis curam; nec possunt unquam, salvâ majestate suâ, rescandis unguibus, tendensive capillis præesse: *scilicet is Superis labor est!* Vis igitur de valetudine cujuspiam responsum dare? Pulsus ejus interroga, non fictas in ZODIACO pecudes. Vis germina morborum averruncare? Non à meteoris cæli, sed ab eneo rematibus urinæ petenda tibi indicationum pyxis. Vis plethoram sanguineam minuere? Hanc aptiùs venæ sectione solves, quàm calî descriptione. Vis feculentam humorum saburram eliminare? Sennæ, meliùs quàm Lunæ, vota nuncupabis. Vis tandem quæ mollissima sint medendi tempora pernoscere? Veriùs docebit HIPPOCRATES ex signorum in microcosmo syndrome, quàm NOSTRADAMUS ex signorum in macrocosmo congressu. Apagè insidum istud Ærucasorum genus, quod hominum seu Vitæ, seu Fortunæ nunc grandia jactat ab Astris promissâ; nunc eorumdem nomine, graves intemat minas.

I V.

HACTENUS de antiqua, genuinaque, ut ita dicam, Climacterum doctrina. Jam verò eandem ab HOFFMANNO nuper emendatam temperatamque iustâ librare trutinâ operæ pretium. Accuratum examen postulat viri dignitas. Sideribus perparum, Numeris nihil omnino tribuendum ultrò proficitur vir clarissimus. Idem tamen occasione datâ scabiei specialis, quæ fortè 49°. ætatis Anno cuidam homini contigisset, multa notatu dignissima in corpore nostro his ætatum periodis evenire affirmat; varios inprimis contendit actus depuratorios tunc à natura institui, unde scabiem illam Climactericam appellandam censet; mox propriâ dissertatione demonstrare nititur Annos Climactericos habere fundamentum in ipsâ re, cognitionemque eorum Medicis esse valdè necessariam. Is est (inquit ille) naturæ processus, ut operationes suas certis temporibus, maximeque septenario Annorum Numero adstrinxerit. Septimo Anno primi dentes decidunt, clauditurque infantie ætas; bis septimo desinit pueritia, & generandi facultas accedit utrique sexui; ter septimo barba in mento apparet, adolescentiamque juvenus excipit; quinquies septimo incipit virilis ætas, minusque jam ab hæmoptysi & phthisi periculum imminet; septies septimo seu 49°. prima senectus ingruit, cessantque mulieribus menstrua; novies septimo, id est, 63°. anno, sive magno Climacterico, adest altera senectus, decrepitudinem vocant. Sub ætatibus itaque transmutatio temperamentorum accidit, mechanismus corporis nostri commovetur, partesque tum solidæ tum fluidæ aliam accipiunt crasin. Porro omnem temperamenti transmutationem (ex GALENO, epidemic. Lib. 6. Sect. 3.) periculum insequitur. Quare ergo sub 63°. Anno plures Vitæ suæ finem impleant, ratio quærenda non est in Numero quatenus est Numerus, sed quatenus circâ hoc tempus præsentissimum fit decrementum, & senectus ultima incipit. Sic emendatam hypothèsin confidentiùs proponit HOFFMANNUS, Quamvis

4

autem eò minùs à verò abludat ista Climacterum doctrina, quò minùs angustis coercentur limicibus tempora decretoria dicta, non ita tamen evincitur, quod adstruere voluit celeberrimus auctor. Si enim per singulas periodos ipsum inse-
quāmur, singula ex ordine penitantes, hæc reperiemus: dentes primigenii vix
sæpiùs anno septimo, quàm octavo decidunt; pubertas, quæ omnium maximè
definitum Annum (nempe 14um.) affectare videtur, nulli fatis certæ temporum
legi subjacet, cum alias alii agnoscant epochas pro diversitate climatis, victùs,
sexùs, idiosyncrasia; barbæ exortus vigesimo-primo Anno perperam assignatus,
quæ ociùs appareat ut plurimùm; finis quarti, quinti & sexti septenarii nullà
manifestà transmutatione designatur; longè pluribus sceminis ante quadragesim-
um nonum Annum quàm eo ipso Anno desinit fluxus menstruus; de octavo
septenario prorsùs siletur; quod tandem ad nonum septenarium attinet, seu ma-
gnum illum Climactericum de quo hic præcipuè agitur, sic litem omnem dirimi
posse confido. Ex instituto quibusdam in civitatibus LIBITINÆ censu ponatur calcu-
lus; eandem omninò esse sexagesimi tertii Anni ac cæterorum conditionem
iugenius quisque primo intuitu dignoscet. Proposita hæc observatio nihil præ se
fert æquivoci, nihil incerti, aut alio quocumque titulo suspecti; proindeque nodo
quæstionis solvendo apta nata est.

V.

MAXIMILIANUS II. gratulanti cuidam, quòd Annum Climactericum
transcendisset, sapienter admodùm respondit: Annos vitæ suæ omnes sibi
esse Climactericos, & ipsum sexagesimum-quartum sibi magis, quàm sexagesi-
mum-tertium, videri periculofum, ut potè qui magis etiam ad extrema vergeret.
AUGUSTUS verò aniliter exultans ad CAÏUM scribebat: Diem hodiernum spero
latum, sexagesimum-quartum Natalem meum; Climactericum enim communem
seniorum omnium sexagesimum-tertium evasimus. Est tamen ubi ars vim natu-
ræ insitam promovel, est ubi ferè totam immutat; sic pestiferis quibusdam op-
pidis, vivo flumine in desidis aquæ locum immisso, insula simul salubritas.
Sic gentes integras aquæ potus, victusque frugi *μαρπολις* * effecit. Quicum-
que live ex professionis voto, five ex sapientiæ amore genium suum defraud-
ant, Climactericos facillè eludunt Annos, quos è contra ante tempus advocat
cyathi profundiores. Iis, qui in otio & lustris degunt, aut saginà corpus offer-
ciunt, quis Annus innoxius? Quid non mali ex hoc utroque fonte scatùrit? Par-
vi itaque ad longævitatē refert, quale sit cælum signiferum; plurimi, quale
solum frugiferum; parvi, quotus sit Annus, plurimi, quodnam Vitæ institutum.
Nullus scilicet ex se albus, nullus ex se ater Dies vel Annus; aut si dentur aliquot,
ex atris albos faciet eos vir fortis & consultus, qui cuncta prudenter virtuteque
geret auspicante. STILPONEM Astrologorum gens sinxerat vinolentum & mulie-
rosū; horoscopia interim sic prævaluit studiū Philosophiæ, ut nemo unquam
vinolentiæ libidinise qualecumque signum in eo deprehenderit. Nec desunt
huic ipsi ævo nostro sui Philosophi, qui post Vitam placatè & eleganter actam,
Annorum securi Climactericorum, integrâ mente, erectoque animo pergant
ad eam, quam naturæ necessitas inducit, fatiscens in dies corporis dissolutionem.

* Id est, longævitas.

Non ergo Anni Climacterici, cæteris Periculofiores.

Proponebat Parisiis JACOBUS BARBEU DU BOURG, Cenoma-
nenfis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus,
A. R. S. H. 1747, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1747.